

Finansutskottets yttrande

1981/82:5 y

över proposition 1981/82:116 om ändring i aktiefondslagen (1974:931), m. m. jämte motioner

Till näringsutskottet

Näringsutskottet har den 16 mars 1982 beslutat ge finansutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 1981/82:116 om ändring i aktiefondslagen (1974:931) m. m. jämte de med anledning av propositionen väckta motionerna 1981/82:2196 av Ingvar Svanberg m. fl. (s) och 1981/82:2204 av Erik Hovhammar m. fl. (m).

Finansutskottet inskränker sitt yttrande till i huvudsak de delar av ärendet som avser aktiefonder och aktiesparfonder.

Vad gäller förslagen i propositionen i allmänhet syftar dessa till att ge de små och medelstora företagen ökade möjligheter att anskaffa riskvilligt kapital. Finansutskottet anser det angeläget att de företag, särskilt tillverkningsföretag, som är expansiva, i smidiga former kan öka sitt aktiekapital och därigenom få en stabil grund för sin expansion. Åtgärder av det slag som diskuteras i propositionen som syftar till att underlätta börsintroduktion av företag och handeln med icke börsnoterade företags aktier är därför välkomna.

I fråga om de förslag i propositionen som syftar till att möjliggöra placering av icke börsintroducerade företags aktier i aktiesparfonder vill utskottet hänvisa till de uppgifter och synpunkter på aktiefondsparandet som utskottet redovisat i yttrandet FiU 1981/82:4 y till skatteutskottet. Vad gäller de i propositionen framförda förslagen får utskottet anföra följande.

Enligt nuvarande regler kan aktiefond och aktiesparfond endast förvärva börsnoterade aktier. Huvudmotivet för detta är att en andel skall kunna säljas av innehavaren och därför måste kunna värderas. Om ingen egentlig marknad finns för vissa av de papper som ingår i fondkapitalet kan andelarna inte värderas tillfredsställande. Även en rad andra skäl har anförts som grund när förslag i samma riktning som de som nu föreligger tidigare har avvisats (se prop. 1980/81:45 s. 12).

Det är emellertid angeläget att även andra företag än de som är börsintroducerade kan få del av det tillskott till aktiemarknaden som sker över aktiesparandet. Mot bakgrund härav anser utskottet i likhet med departementschefen att invändningarna får vika, trots att vissa problem i fråga om värdering m. m. synes kvarstå. Problemen torde emellertid inte aktualiseras i någon större grad förrän det blir aktuellt att utbjuda andelarna i skattsparfonderna till försäljning. Till följd av spärreglerna kan detta ske först efter fem års innehav. Det finns sålunda god tid att förbättra nuvarande

marknadsfunktioner och att finna kompletterande värderingssystem. Utskottet tillstyrker med det anförda att aktiefonder och aktiesparfonder får placera viss andel av sina medel i icke börsnoterade aktier.

När det sedan gäller att fastställa hur stor denna andel bör få vara föreslås i propositionen andelen 10 %. I propositionen förutsätts denna gräns kunna överskridas genom dispenser. Någon övre gräns för hur långt dispensmöjligheten skall kunna sträcka sig anges inte, dock bör det enligt propositionen inte få förekomma att mer än en fjärdedel av fondkapitalet koncentreras till ett eller ett par onoterade papper.

Utskottet vill framhålla vikten av att riskspridning även i fortsättningen får vara ett bärande element i aktiefonder och aktiesparfonder. Utskottet tillstyrker därför att den övre gränsen för innehav av icke börsnoterade aktier sätts till 10 %. Förslaget i motion 2204 att gränsen bör fastställas till 25 % avstyrks sålunda. Genom att som föreslås i propositionen dispenser skall kunna ges för ett större innehav av icke börsnoterade aktier – upp till 25 % för ett eller ett par onoterade papper och en högre andel om fler papper inbegripes – synes motionens syften komma att kunna tillgodoses i den praktiska tillämpningen. När erfarenheter vunnits av den nya lagstiftningen bör ytterligare dispensmöjligheter kunna övervägas.

Utskottet vill i sammanhanget uppmärksamma näringsutskottet på de förslag till ändrade regler för aktiebolags möjlighet att lämna penninglån i syfte att förvärva aktier som föreslås i proposition 1981/82:95. Bl. a. undantas generellt från förbudet lån till innehavare av andelar i aktiefond eller aktiesparfond som inte är företagsanknuten. För företagsanknuten aktiesparfond avses striktare regler gälla. Det slag av skattepremierade aktiesparfonder som i proposition 116 föreslås kunna inrättas vid icke börsnoterade företag blir formellt sett icke företagsanknutna aktiesparfonder trots att de – genom dispens – kan i betydande utsträckning koncentrera innehavet till det egna företags aktier. Därför bör enligt utskottets mening prövas om reglerna i nu redovisade hänseenden blir väl samstämda i de båda lagarna.

Slutligen bör uppmärksammas att den möjlighet som nu öppnas för aktiefond och aktiesparfond att förvärva aktier även i icke börsnoterade företag utan särskilt stadgande skulle komma att gälla även företagsanknutna aktiesparfonder.

Med det anförda tillstyrker finansutskottet från sina utgångspunkter propositionen i här berörda hänseenden och avstyrker yrkandet 1 i motion 2196.

Stockholm den 1 april 1982

På finansutskottets vägnar
BO SIEGBAHN

Närvarande: Rolf Rämgård (c), Arne Gadd (s), Bo Siegbahn (m), Per-Axel Nilsson (s), Roland Sundgren (s), Christer Nilsson (s), Olle Wästberg i Stockholm (fp), Mona S:t Cyr (m), Torsten Karlsson (s), Hans Lindblad (fp), Karin Flodström (s), Margareta Gard (m) och Britta Hammarbacken (c).

Avvikande mening

Arne Gadd, Per-Axel Nilsson, Roland Sundgren, Christer Nilsson, Torsten Karlsson och Karin Flodström (alla s) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 1 börjar med "I fråga" och på s. 2 slutar med "motion 2196" bort ha följande lydelse:

I fråga om de förslag i propositionen som syftar till att möjliggöra placering av icke börsintroducerade företags aktier i aktiesparfonder ställer sig utskottet däremot avvisande. Som framgår av den avvikande meningen i det yttrande som finansutskottet avgett till skatteutskottet rörande motioner om åtgärder för att stimulera sparandet (FiU 1981/82:4 y) är skattesparandet en för staten mycket dyr form för att främja sparandet samtidigt som det kan starkt ifrågasättas om systemet med skattesparande över huvud taget medför något nysparande. Skattesparandet bör enligt utskottets mening helt avvecklas. Följaktligen avstyrker utskottet också det förslag i propositionen som syftar till att möjliggöra placering av icke börsnoterade företags aktier i aktiesparfonder.

